

ŁÓDŹ.pl

DLA SENIORA | DLA RODZINY | DLA MIŁOŚNIKÓW ŁÓDZI

ŁÓDZIANIE KREUJĄ

strona 7

PASJONACI
MAŁYCH FIATÓW

PIĘKNIEJE STARA FABRYCZKA

ZMIENIA WYGLĄD I FUNKCJĘ **strona 4**

AKTUALNOŚCI

WOŚP
W MANUFakturZE
Z MARYLĄ

strona 3

SENIORADKA

CENTRA SENIORA
ZAPRASZAJĄ
PO PRZERWIE

strona 6

GALANTE FERIE

PODPowIADAMY,
CO ROBIĆ
W WOLNYM CZASIE

strona 8-9

KRZYŻÓWKA + SUDOKU

CHWILA RELAKSU
DLA KAŻDEGO

strona 12-13

AUTOPROMOCJA

TWOJA REKLAMA W ŁÓDŹ.PL

ZADZWOŃ: 722 006 791

WALKA Z DZIURAMI NIE USTAJE

Od początku roku remonty cząstkowe uszkodzeń nawierzchni łódzkich dróg wykonano już na 10 ulicach (ponad 4 tys. metrów kwadratowych nowych jezdni).

Drogowcy mają też kolejne plany napraw-

cze, które w najbliższych dniach będą realizowane na ul. Targowej i ul. Tylnej.

Dzięki remontom cząstkowym, polegającym na sfrezowaniu fragmentu dziurawej nawierzchni i ułożeniu nowej, można trwale rozwiązać problem z ubytkami w jezdni. W miarę możliwości, przy sprzyjającej pogodzie, wykorzystywana jest ta technologia, zamiast łatania ubytków asfaltem lanym.

W 2022 r. tego typu prace wykonano w prawie 100 lokalizacjach w całym mieście. Niemniej jednak interwencyjnie, aby zapewnić bezpieczny przejazd, wykonywane jest też łatanie dziur na gorąco. W tym roku drogowcy łatali już ubytki w przeszło 90 lokalizacjach, zużywając do tego ponad 100 ton asfaltu lanego.

(pj)

FOT.LODZ.PL

Pod koniec minionego tygodnia naprawiana była nawierzchnia ul. Strykowskiej

ADOPTUJ

Czarny kot – na szczęście

Za sprawą przesądu wiążącego czarne koty z pechem kotki tej maści nie cieszą się szczególną popularnością.

W Schronisku dla Zwierząt przy ul. Marmurowej 4 wiele takich Mruczków czeka na adopcję. Przesady przesadami, a kot w dowolnym kolorze to bez wątpienia szczęście w domu. Czarne (i nie tylko) koty czekają na odpowiedzialnych właścicieli.

Osoby zainteresowane adopcją kota zapraszamy do kontaktu ze schroniskiem: schronisko.biuro@o2.pl. Do adopcji wymagany jest dokument tożsamości i transporter do przewozu kota.

RedSc

Wizytówki kotów czekających w schronisku na dom:

NADSZEDŁ CZAS SESJI

Rozpoczęła się sesja egzaminacyjna na Uniwersytecie Łódzkim. To trudny czas dla studentów, którzy mocno się przykładają, aby napisać swoje testy jak najlepiej.

Egzaminy potrwają od 23 stycznia do 5 lutego. Dla tych, którym powinno się noga, zaplanowano sesję poprawkową od 13 do 19 lutego

Uczelnia stara się w tym okresie dbać o komfort studentów. Osoby lubiące uczyć się późną porą mają do 27 stycznia możliwość

wzięcia udziału w akcji „nocnego zakuwania”. Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego jest otwarta codziennie do północy. Na zaków czekają m.in. pokoje do pracy grupowej oraz indywidualnej, a także darmowa kawa (w godz. 20:00–23:00, na pierwszym piętrze). Oprócz tego cały czas działa Akademickie Centrum Wsparcia, gdzie można się zgłosić i skorzystać z pomocy psychologa.

red

FOTFREEPIK

PAMIĘCI OFIAR OBOZU DLA DZIECI

18 stycznia, w 78. rocznicę likwidacji niemieckiego obozu koncentracyjnego dla dzieci przy ul. Przemysłowej w Łodzi, w Muzeum Dzieci Polskich – ofiar totalitaryzmu odbyła się prezentacja znaczka pocztowego „Niemiecki obóz dla polskich dzieci w Łodzi (1942–1945)”.

Znaczek wyemitowany przez Poczta Polska ma wartość 3,90 zł. Przedstawia dwie dziecięce postaci za drutem kolczastym, co symbolizuje cierpienie małych więźniów niemieckiego obozu koncentracyjnego przy ul. Przemysłowej. Autorem projektu jest Jan Konarzewski.

Znaczek wszedł do obiegu 8 grudnia 2022 r. Tego samego roku Narodowy Bank Polski wypuścił też

wykonaną ze srebra 10-złotową monetę kolekcjonerską zatytułowaną w ten sam sposób co znaczek. Jej rewers przedstawia twarz dziecka symbolizującego ofiarę łódzkiego obozu. Monetę zaprojektował Robert Kotowicz.

Dokładna liczba ofiar obozu nie jest znana. Szacuje się, że podczas jego funkcjonowania

przewinęło się przez niego 2000–3000 dzieci. Co najmniej 200 z nich zmarło w koszmarnych warunkach, porównywalnych do tych panujących w obo-

zach koncentracyjnych. Dzieci głodzono i przymuszano do pracy ponad siły, były bite i poniżane przez nazistowskich strażników.

(pj)

FOT.LODZ.PL

CIEMNA STRONA MIASTA

NA SYGNALE

NIELEGALNY TOWAR

Ponad 250 tys. papierosów różnych marek w paczkach i opakowaniach zbiorczych bez polskich znaków akcyzy odkryli na prywatnej posesji

na Bałutach funkcjonariusze łódzkiej Krajowej Administracji Skarbowej. Wartość rynkowa towaru szacowana jest na ok. 190 tys. zł.

Na miejscu zatrzymani zostali dwaj mężczyźni: 50-letni właściciel posesji i 47-letni kierowca auta, który chwilę przed kontrolą przywiózł tam dwa kartony nielegalnych papierosów. Obaj odpowiedzialni za narażenie budżetu państwa na prawie 250 tys. zł strat w podatku akcyzo-

wym, za co grożą im wysokie grzywny.

W styczniu funkcjonariusze Służby Celno-Skarbowej znaleźli nielegalne wyroby akcyzowe również na Bałuckim Rynku w Łodzi. Zabezpieczyli 837 paczek papierosów i 6,5 kg tytoniu bez polskiej akcyzy o wartości ponad 17,6 tys. zł. (pj)

WOŚP W MANUEKTURZE

FINAL Z MARYLĄ

Ikona polskiej piosenki, Maryla Rodowicz, będzie gwiazdą 31. Finału Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy w łódzkiej Manufakturze.

Na weekend 28–31 stycznia centrum przygotowało szeroką ofertę atrakcji. Odbędzie się złoty łódzki klubów motocyklowych i fanów fiata 126p (czyt. str. 7). Można będzie dołożyć grosiki do Złotego Serca – projektu SKN Inwestor Uniwersytetu Łódzkiego. Firma Bio-Gen organizuje wystawę złotych serduszek WOŚP i spotkanie z kierowcą rajdowym Krzysztofem Hołowczyem. Na dzieci czekać będą iluzjoniści, cyrkowcy, akrobaci i animatorzy malujący twarze, a tancerze z Egurrola Dance Studio dadzą pokazy tańca.

W Szpitalu Pluszowego Misia studenci IFMSA będą uczyć udzielania pierwszej pomocy i opatrywania ran oraz wykonywać podstawowe badania. Spotkać będzie można studentów Politechniki Łódzkiej z Iron Warriors Team i ich oszczędne pojazdy, a także cosplayerów w kostiumach filmowych postaci.

W niedzielę na rynku Manufaktury zawita wystawa sprzętu wojskowego z motocyklami z II wojny światowej, samochodami retro i off-road. Pojawiać się będą żołnierze „Czerwonych Beretów”, strażacy z wozami pożarniczymi oraz sokolnicy z drapieżnymi ptakami. Można będzie dać się podnieść podnośnikiem koszowym i zasiąść w symulatorze

VR. Przyjedzie autobus fundacji Happy Kids z figlorajem. Pokaz da Orkiestra Pipes&Drums. Na muzycznej scenie Finału WOŚP w niedzielę zagrają m.in. Nation of Wild, Klangor, Naked Root, Age Connect i Lidia Kopania, Let See Thin, Sebastian

Wojtczak oraz Black Radio. Na koniec wystąpi Maryla Rodowicz ze swoim przebojowym repertuarem. Trzydziesty pierwszy Finał WOŚP w Manufakturze o godz. 20:00 zakończy „Światelko do nieba” – tym razem w nietuzinkowej formie. **red**

„Złote Zaproszenie” na łódzkie festiwale

Łódzkie Centrum Wydażeń wystawia na licytację z okazji 31. Finału Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy nietuzinkowe trofeum – „Złote Zaproszenie” będące wejściówką na najatrakcyjniejsze łódzkie festiwale. „Złote Zaproszenie” (dla 2 osób) jest do zdobycia na aukcji, która trwa na portalu Allegro (do 6 lutego). Zwycięzca zapewni sobie wstęp na wszystkie koncerty międzynarodowego festiwalu Soundedit oraz Letniska – serii plenerowych koncertów, odbywających się w letnie weekendy na Księżym Młynie. „Złote Zapro-

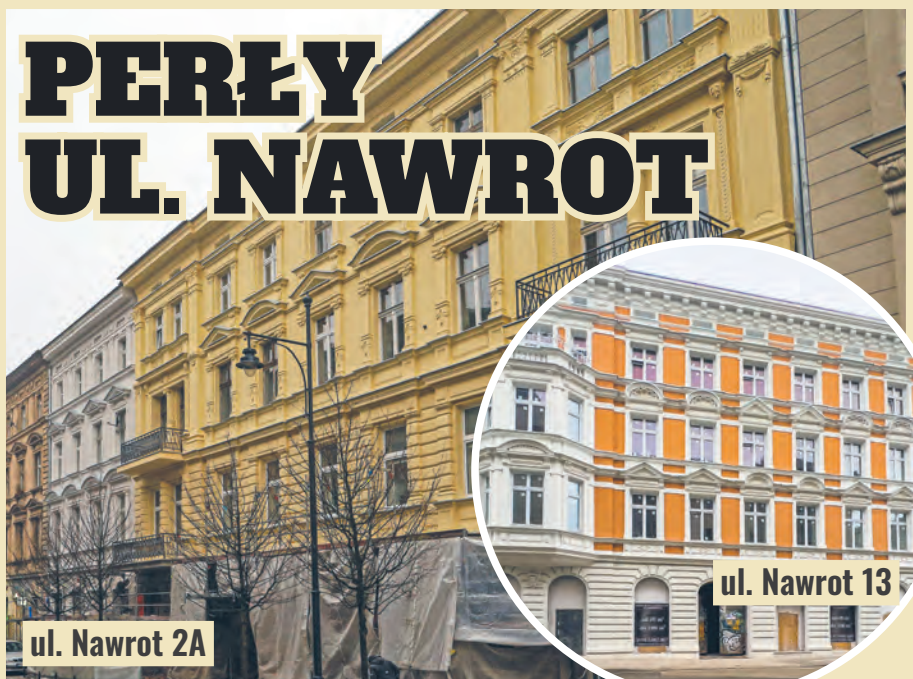
„Złote Zaproszenie” otworzy również drzwi na Fotofestiwal i Łódź Design Festival oraz umożliwi udział w Igrzyskach Wolności – największym festiwalu idei w Europie Środkowo-Wschodniej.

Link do licytacji:

FOT.LODZ.PL

PERŁY UL. NAWROT

ul. Nawrot 2A

ul. Nawrot 13

Piękną dwie kamienice na krótkim odcinku ul. Nawrot – między ul. Piotrkowską oraz ul. Sienkiewicza.

Przy ul. Nawrot 2A dobiega końca remont frontowej elewacji, realizowany przez wspólnotę mieszkańców z miejskim dofinansowaniem (182 tys. zł) z programu dotacji na remonty i renowację obiektów w obszarze Specjalnej Strefy Rewitalizacji. W 2022 r. magistrat współfinansował łącznie 27 takich inwestycji. Jeszcze bardziej spektakularną metamorfozę, bo

całościową, przechodzi wpisana do gminnego rejestru zabytków kamienica przy ul. Nawrot 13. Przez ponad 30 lat niszczała, niezamieszkała po wybuchu gazu, do którego doszło w niej jesienią 1987 r. Popadający w ruinę dom kupiła grupa prywatnych inwestorów, która podjęła się jego kapitalnego remontu. Trwa on już ponad 2 lata, ale pieczołowicie odnowioną fasadę, bogatą w detale architektoniczne, można podziwiać już od paru miesięcy. W środku toczą się jeszcze prace bu-

dowlane, które mają zakończyć się w połowie 2023 r. Inwestorzy zapowiadają 46 mieszkań klasy premium i lokale użytkowe na parterze. Skalę remontu trudno nawet opisać. Wszystkie budynki tworzące nieruchomość zostały nadbudowane, a dzięki powiększeniu lokali na górnych kondygnacjach powstaną wysokie na 7 m apartamenty z antresolami. Będą też dwie windy, których w budynku wcześniej nie było. **(pj)**

FOT.LODZ.PL

WODOCIĄGI I KANALIZACJA

Łódzka Spółka Infrastrukturalna podsumowała rok 2022, w którym zrealizowała inwestycje związane z budową bądź modernizacją blisko 9,5 km sieci wodociągowej i kanalizacyjnej za 43 mln zł.

Nowa kanalizacja sanitarna powstała na ul. Łąkowej (od ul. Marii Skłodowskiej-Curie do ul. A. Struga), ul. Listopadowej (od ul. Brzezińskiej do pos. 67), ul. Tadeusza (od ul. Listopadowej do pos. 26), ul. Krzeptowskiego, ul. Przybyszewskiego (w rejonie połączenia z al. Książąt Polskich). Zrealizowano też kompleksową budowę sieci kanalizacyjnej na osiedlu Mileszki – w ul. Kosodrzewiny (od ul. Taborowej do ul. Frejzowej), ul. Frejzowej (od ul. Kosodrzewiny do ul. Pomorskiej) – oraz na osiedlu Helenówek w ulicach: Kosodrzewiny (od ul. Taborowej do ul. Frejzowej), Frejzowej (od ul. Kosodrzewiny do ul. Pomorskiej), Cyprysowej, Mirabelki, Brzoskwiniowej (od ul. Zgierskiej do pos. 26), Łozowej i Jabłoniowej. W 2022 r. LSI zmodernizowała też sieć wodociągową na kilkunastu łódzkich ulicach. Nowy odcinek wodociągu powstał m.in. na ul. Edwarda (od ul. Lawi-

SIECI GĘSTNIEJĄ

ul. Kosodrzewiny

Mtynek

Łągiewniki

nowej do ul. Pomorskiej), a wyremontowany został wodociąg na ul. Irysowej na Marysinie. Trwa jeszcze realizacja kilkunastu zadań, które zapoczątkowano w 2022 r. To m.in. budowa nowej stacji uzdatniania wody przy ul. Granicznej, modernizacji odcinków wodociągów na ulicach 28 Pułku Strzelców Kaniowskich, Pogonowskiego, Wioślarskiej, Zana i Leczniczej oraz II etap budowy kanalizacji sanitarnej na osiedlu Pabianka. **red**

FOT.LODZ.PL

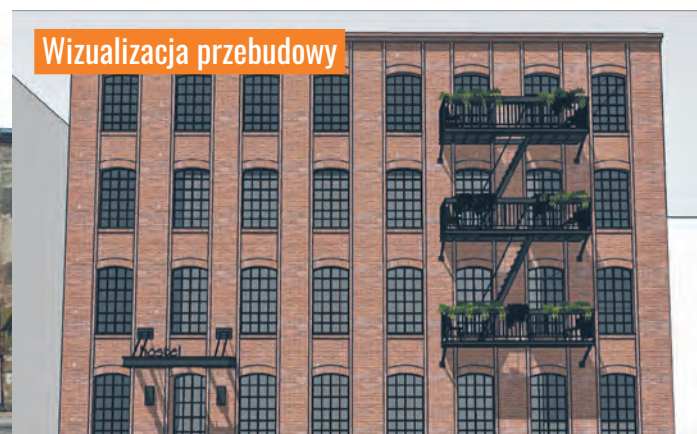

Budynek w 2021 r.

Stan obecny

Wizualizacja przebudowy

STARA FABRYKA ZMIENIA OBLICZE I FUNKCJĘ

Jeszcze 2 lata temu budynek wyglądał jak więzienie. Zaniedbany straszyl kratami w oknach, a te na parterze były całkiem zamurowane. Wprawdzie pofabryczny gmach przy ul. 6 Sierpnia 47 jest jeszcze w trakcie remontu, ale po usunięciu szpecących go tynków, odstonięciu starej cegły i montażu nowych okien już prezentuje się o niebo lepiej.

Swą metamorfozę stara fabryka zawdzięcza prywat-

nemu inwestorowi, który adaptuje ją na aparthotel, czyli apartamenty na wynajem, których w Łodzi powstaje coraz więcej. Przykładem może być nieodległa Krzywa Kamienica przy zbiegu ulic Lipowej i Próchnika, która po remoncie z architektonicznego brzydkiego kaczątka przeobraziła się w ozdobę okolicy. Przykład to zresztą nieprzypadkowy, albowiem remont obiektu przy ul. 6 Sierpnia to dzie-

ło tego samego inwestora, a Krzywa Kamienica ma być wzorem dla tego projektu. Remont jest już na bardzo zaawansowanym etapie i ma skończyć się za kilka miesięcy. Poza całkowitą zmianą funkcjonalności obiektu inwestor zamierza też przywrócić jego oryginalny wygląd, którego elementem były zewnętrzne klatki schodowe do ewaku-

acji w przypadku pożaru (istniały w wielu dawnych fabrykach, do czasów współczesnych przetrwało niewiele). Trwają konieczne uzgodnienia tej

kwestii ze służbami konserwatorskimi.

- Aparthotele już dzisiaj stanowią istotny element noclegowej mapy Łodzi. To niejednokrotnie obiekty z charakterem, dopieszczane przez właścicieli pod względem wystroju i klimatu, a jednocześnie oferujące przystępne ceny za swoje usługi. Często

też są to inwestycje lokalnych przedsiębiorców, którzy w ten sposób chcą pochwalić się miastem, w którym przyszło im żyć i pracować. Dodatkowo, ze względu na wielkość, często ulokowane są w miejscach, gdzie nie mógłby powstać hotel kategoryzowany - mówi Tomasz Koralewski, prezes Łódzkiej Organizacji Turystycznej.

(pj)
FOT. GOOGLE STREET VIEW,
LODZ.PL, MAT.PRAS.

Pofabryczny budynek przy ul. 6 Sierpnia 47 to powstała na początku XIX w. dawna tkalnica Józefa Frenkla, która funkcjonowała jeszcze po 1915 r. Po I wojnie światowej ją zamknięto, a od 1933 r. działało tam Towarzystwo dla Wzrostu i Eksploatacji Automatów WEGA. Po 1945 r. w budynku przez jakiś czas mieściła się więzenna szwalnia, co mogłoby tłumaczyć kraty w oknach. (Źródło: polskaniezwykla.pl)

NIEZBĘDNIK SENIORA

Do miejskich Centrów Zdrowego i Aktywnego Seniora trafi 3000 „Miejskich informatorów dla seniorów”. Są pomyślane jako kompendium wiedzy o mieście dla osób starszych, które nie mają dostępu do Internetu lub niezbyt biegle się w nim poruszają.

Wydawnictwo zawiera informacje o samych centrach seniora, ich ofercie i kontakcie do placówek. Wyjaśnia, jak korzystać z mikrograntów dla seniorów, telefonu życzliwości, w którym sami seniorzy udzielają pomocy innym osobom starszym, oraz gdzie dostać „Pudełko życia” czy Łódzką Tytkę Seniora z ofertą kulturalną.

Centra seniora działają przy miejskich przychodniach, ale są też kluby seniorskie przy centrach kultury. Rozbudowana informacja o ich sieci również znalazła się w informatorze.

Spory rozdział w publikacji został poświęcony opiece zdrowotnej. Seniorzy będą mogli dowiedzieć się, m.in. jak pracują miejskie poradnie, gdzie uzyskać pomoc specjalisty albo gdzie zapisać się na rehabilitację.

Oferta pomocy społecznej została zaś skoncentrowana na tych aspektach, które dotyczą osób w podeszłym wieku. Informator podpowiada, jak znaleźć miejsce

w całodobowym domu pomocy społecznej czy dziennym domu pobytu oraz jak uzyskać usługi opiekuńcze dla osoby niesamodzielnej w domu.

OHO

Informatory trafią do CZAS-ów:

- przy ul. Cieszkowskiego 6,
- przy ul. Rzgowskiej 170,
- przy ul. Libelta 16,
- przy ul. Szpitalnej 6,
- przy ul. Felińskiego 7.

Na pomoc zwierzętom

Jednym z kluczowych zadań ogrodu zoologicznego jest ochrona zagrożonych gatunków. Na przestrzeni lat łódzkie zoo angażowało się w różne projekty, których celem było wspieranie zwierząt.

Niegdyś skupiano się na pomocy gniewoszom plamistym - rzadko spotykanym w Polsce węzom. - Wyłapywaliśmy z natury ciężarne samice, które rodziły u nas młode - mówi Magdalena Janiszewska z Orientarium. - W pierwszym roku po przyjściu na świat gniewosze mają największą śmiertelność, dlatego przez pewien czas u nas przebywały, a potem wypuszczaliśmy je na wolność. Swego czasu urodzony w Łodzi lemur wari, Eco, został przetransportowany na Madagaskar. Pojechał tam, aby wspomóc tamtejszą populację. Podobnie było z rysiem Gabrysiem, który po odchowaniu przez rodziców udał się do

województwa zachodniopomorskiego.

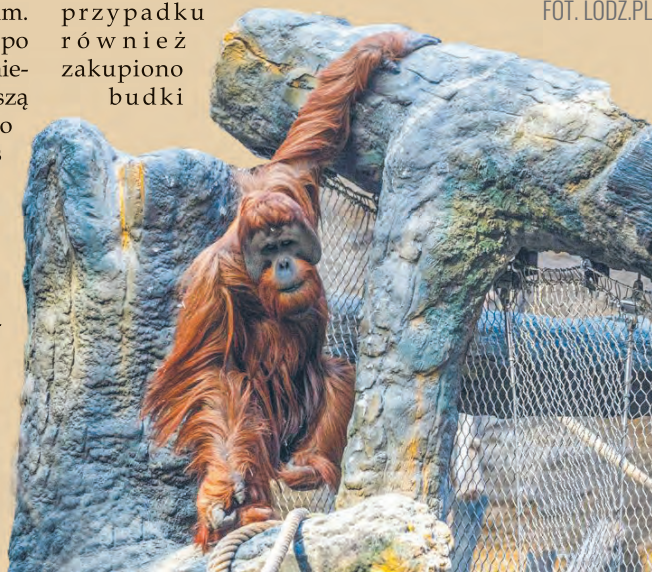
Zbiórka pieniędzy

W 2022 r. Orientarium pomogło organizacji Aquasis w sfinansowaniu budowy budek lęgowych dla rudosterek - brazylijskich papug. Poza tym wraz z Ogólnopolskim Towarzystwem Ochrony Ptaków zaangażowało się w pomoc rzadko występującym w Łódzkiem gałogom. W tym przypadku również zakupiono budki

lęgowe i powieszono je nad rzeką Wartą.

We wrześniu 2022 r. ruszyła też zbiórka pieniędzy na ratowanie pand rudych i orangutanów. Zwiedzający Orientarium mogą dopłacić do biletu złotówkę, a pieniądze przekazywane są do fundacji, które chronią zwierzęta. Łódzkie zoo planuje poszerzyć ten program o pomoc kolejnym zwierzętom.

KW
FOT. LODZ.PL

NOWY MURAL W MUZEUM MIASTA

W Muzeum Miasta Łodzi (ul. Ogrodowa 15) powstał mural autorstwa Bartosza Bojarczuka. Malowidło przedstawia symboliczną wędrówkę przez 600-letnią historię Łodzi.

Mural powstał dla uczczenia obchodzonych w tym roku 600. urodzin Łodzi oraz 120-lecia istnienia pałacu Poznańskich – głównej siedziby Muzeum Miasta Łodzi. Kolorowy obraz przedstawia charakterystyczne dla naszego miasta miejsca,

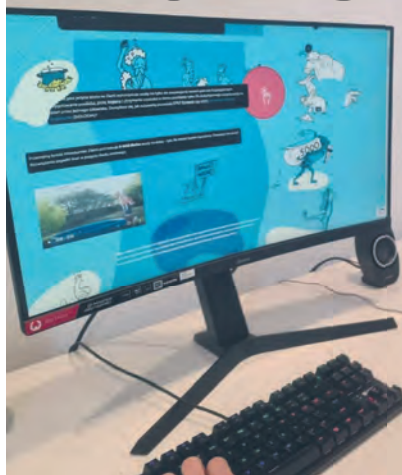
obiekty, przedmioty i postaci: fabrykanta trzymającego w dłoni laseczkę i koło zębate, fabryki, kominy, bawełnę czy puszcę łódzką.

Malowidło ozdobiło ściany sali edukacyjnej, w której organizowane są lekcje muzealne oraz warsztaty dla dzieci i młodzieży. Mural ma pobudzić kreatywność młodych zwiedzających i jest pretekstem do opowieści o 600-letniej historii Łodzi. Tym bardziej że

znajdują się na nim nie tylko kojarzone z Łodzią fabryki, ale też elementy przypominające o rolniczym etapie dziejów miasta.

Autorem muralu jest, tworzący pod pseudonimem Ilcat, Bartosz Bojarczuk – artysta z wieloletnim doświadczeniem w projektowaniu sztuki użytkowej, w tym murali. Prace jego autorstwa znajdują się w przestrzeni największych polskich miast, w tym Łodzi. **Red**

EKOEKSPERYMENTARIUM DLA MŁODZIEŻY

Łódzki kolektyw Mamy Projekt stworzył innowacyjny portal dla młodzieży, na którym można dowiedzieć się wiele ciekawych rzeczy o ochronie klimatu. Z portalu można korzystać zarówno w szkole, jak i w domu i to bez żadnych opłat.

Mamy Projekt razem z ekspertami, metodykami i ekologami stworzyli w sieci przyjazne miejsce, do którego zapraszają zarówno nauczycieli, jak i młodych ludzi, szukających atrakcyjnie podanej wiedzy o klimacie. To

dynamiczne lekcje-strony, opowiadające o ekologii za pomocą krótkich tekstów, komiksu, gier i filmów.

– Edukacja klimatyczna to niezwykle ważny temat. EkoEksperymentarium przekazuje te treści w ciekawy i innowacyjny sposób, dostosowany do potrzeb młodych ludzi. Portal pomaga też nauczycielom, którzy chcą uczyć o klimacie, ekologii i zrównoważonym rozwoju. Całość została opracowana tak, żeby można było korzystać z Eko-

Eksperymentarium na lekcjach biologii, geografii, chemii czy języka polskiego. Młodzieży, z którą pracuję, portal bardzo się spodobał – docenili grafiki, układ materiału i konkretny przekaz! Jestem pewna, że zgamifikowana forma zachęci uczniów do scrollowania i poszukiwania wiedzy – mówi Bogusia Mikołajczyk, superbelferka i autorka fanpage'a Biologus designans. Pierwszym tematem poruszonym na stronie młodzi.ekoeksperymentarium.pl jest woda. Twórcy podjęli ten

temat, by pokazać, jak ważna jest ochrona zasobów wodnych.

Z portalu EkoEksperymentarium można korzystać za darmo, bez pobierania aplikacji czy podawania danych osobowych. Kolejne lekcje, powstające przy współpracy z Fundacją Lafarge Wspólnie, są w przygotowaniu i w najbliższym czasie na młodzi.ekoeksperymentarium.pl pojawią się kolejne ważne tematy: ślad węglowy oraz energia i ciepło. **RedKu**

W środę, 25 stycznia, o godz. 17:00 w Bibliotece Publicznej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego (ul. Gdańska 100/102) rozpocznie się spotkanie autorskie z Anną Kulik i Jackiem Perzyńskim, autorami książek „Sekrety województwa łódzkiego” i „Sekrety Łodzi”, którzy odkryją przed gośćmi tajemnice Łodzi i regionu.

Łódź po raz kolejny zdradza swoje tajemnice. Odkrywa je strona po stronie, następnego miejsca, wydarzenia, nazwiska. Roman Polański i Eugeniusz Bodo,

willa z horroru oraz historia pewnego wyjątkowo ponurego więzienia... W książce „Sekrety Łodzi” pojawiają się też Katarzyna Kobro i Władysław Strzemiński oraz król fryzjerów Antoine.

Sekrety województwa łódzkiego

Druga propozycja – „Sekrety województwa łódzkiego” – zachęca do rozszerzenia kręgu poszukiwań. Czy skręcisz do Radomska i zagłębisz się w poezji Tadeusza Różewicza w jego rodzinnym

mieście, czy też skierujesz się do Pajęczna, by obejrzeć miejsce, w którym pojawił się wizerunek Chrystusa? Po odkryciu kilku sekretów możesz zażyć śnieżnego szaleństwa na stoku Góry Kamieńskiej, w Grabowie zagrać w prawie zapomnianego dziś palanta, a w Kutnie w prawdziwy, amerykański baseball. Udaj się na wycieczkę śladami ludzi sztuki i literatury – Marii Konopnickiej, Józefa Chelmońskiego i Władysława Reymonta.

mat. pras

DZIEJE SIĘ W PONIEDZIAŁEK

Haft japoński „sashiko”

O godz. 17:00 Biblioteka Otwarta (ul. Narutowicza 8/10) zaprasza na spotkanie Klubu Wiedzy o hafcie. To cykliczne wydarzenie, podczas którego uczestnicy poznają haft z różnych stron świata. Tym razem będzie to haft japoński „sashiko”. Zajęcia są bezpłatne, obowiązują zapisy pod nr. tel. 571 553 049.

DZIEJE SIĘ WE WTOREK

Spotkania z angielskim

Na godz. 17:00 Biblioteka Gdańska (ul. Gdańska 8) zaprasza na konwersatoryjne warsztaty couchingowe prowadzone w języku angielskim. Spotkania mają charakter cykliczny, są okazją do praktycznego korzystania z języka angielskiego oraz wymiany międzykulturowej. Prowadzenie: Iwo Jakubowski. Wstęp wolny.

CENTRA SENIORA

ZAPRASZAJĄ PO PRZERWIE

25 stycznia rozpoczynają się zapisy na zajęcia w łódzkich Centrach Zdrowego i Aktywnego Seniora. Do wyboru jest mnóstwo różnorodnych propozycji, które pomogą przepędzić nudę i zrobić coś dla siebie.

Nowe miejsca

Nowe miejskie Centrum Zdrowego i Aktywnego Seniora przy ul. Felińskiego 7 na pierwsze zajęcia zaprasza już 1 lutego! Będzie to jedna z ulubionych aktywności starszej łódzkiej młodzieży, czyli gimnastyka na zdrowy kręgosłup. Przypomnijmy – „Felińskiego” otworzyło się w grudniu. To najmłodsze centrum seniora w Łodzi, ale za to już trzecie na Górzej. Miejskie Centrum Medyczne „Górna” uruchomiło je w samym środku Dąbrowy, gdzie żyje ogromna społeczność seniorów. Placówka nie jest duża, ale pomieściła wszystko, czego potrzeba w takim miejscu: salę gimnastyczną, salę komputerową i kuchnię, gdzie spotkania wychodzą najlepiej. Centrum będzie otwarte

w każdy dzień powszedni, od rana do późnego popołudnia. Już w środę, 25 stycznia, rozpoczyna zapisy na pierwszy miesiąc swej działalności – na luty. Co oferuje? Oczywiście gimnastykę na zdrowy kręgosłup, dostosowaną do możliwości każdego, ćwiczenia z użyciem krzesła, tenis stołowy, pilates i stretching, jogę, a nawet... balet! Rozruszać się też można na warsztatach tanecznych lub spacerując „z kijami” na Stawach Jana czy po parku Podolskim. Żeby mięśnie mogły trochę odpocząć po tym ruchu, a rozruszać mógł się umysł, CZAS proponuje grę w planszówki, warsztaty decoupage, brydża i rękodzieła. A dla chcących zrobić coś dla słabszych – szycie maskotek, które trafią do maluchów w szpitalach. Koordynatorzy centrum będą czekać na chętnych do udziału w tych zajęciach od 25 stycznia, od godz. 9:00 pod nr. tel.: 697 404 697.

Inne CZAS-y na Górzej

Dwudziesty piąty dzień każdego miesiąca jest wyznaczony przez seniora, który korzysta z zajęć w dotychczasowych centrach: przy ul. Cieszkowskiego 6, ul. Rzgowskiej 170, ul. Libelta 16 i ul. Szpitalnej 6. To tradycyjny dzień zapisów na zajęcia na cały kolejny miesiąc. Na 25 stycznia uczestnicy zajęć wyciekają wyjątkowo. Ostatnie regularne spotkania odbyły się bowiem w przedświątecznym tygodniu grudnia. Potem seniorzy mieli przerwę bożonarodzeniową, noworoczną oraz feryjną (część z nich opiekuje się wnuczkami w okresie przerwy szkolnej i nie mogłaby przychodzić na ćwiczenia i warsztaty). CZAS przy ul. Rzgowskiej 170 przygotował wyjątkowo... romantyczną lutową ofertę. Na warsztatach z rękodzieła seniorzy będą w y k o n y w a ć serduszką na walentynki. Na warsztatach de-

coupage – również. W drugiej połowie lutego, gdy w głowach już będzie wiosna (a na pewno marzenie o niej), będą przygotowywać ozdoby kwiatowe. Na warsztatach kulinarnych poznają nowe smaki, a na fotograficznych – tajniki robienia świetnych zdjęć. Co to jest metoda „iris folding” i jak za jej pomocą wykonać kartkę? – tego seniorzy nauczą się na warsztatach plastycznych. Na tenis stołowy będą mogli przyjść zarówno ci, którzy na grze w ping-ponga zrobili habilitację, jak i początkujący. Stretching wystąpi w wersji na całe ciało i na kręgosłup. Dla sprawnego umysłu seniorzy zagrają w „państwa-miasta”, a przeczytane książki... omówią w klubie czytelniczym. Spacer nordic walking będzie nawet w wydaniu „ostatkowym” (będzie co spalać w czasie marszu!), a zajęcia na siłowni zewnętrznej poprowadzi fizjoterapeuta. Nie ma więc na co czekać i od godz. 9:00 w środę, 25 stycznia, trzeba dzwonić pod nr tel.: (42) 306 74 74.

Zdrowe pasty do kanapek? A może coś na ząb z ciociarki? Jak warsztaty kulinarne, to tylko w centrum seniora przy ul. Cieszkowskiego 6! Seniorzy wiedzą, że uroda to rzecz ważna w każdym wieku, więc w lutym zamierzają się stroić we własnoręcznie wykonane precjoza: kolczyki oraz wisioriki w stylu decoupage. Odświeżyć się będą przy dźwiękach mis i gongów. Centrum planuje też taniec w kręgu oraz zumbę. Specjalnie dla pań będą ćwiczenia dna miednicy, a dla panów – tenis stołowy. Mieszkańców 60+ z tej części Górzej zachęcamy do dzwonienia 25 stycznia pod nr tel.: 502 863 022.

Widzew i Bałuty

Harmonogram zajęć na luty przygotowali też nasi CZAS-owi weterani: centrum na Widzewie z ul. Szpitalnej 6 oraz na Bałutach z ul. Libelta 16. Panie, które korzystają z zajęć na Widzewie, mogą przyjść na warsztaty kosmetyczne – w końcu piękno nie zna wieku. A ci, dla

których nie mniej ważne jest wewnętrzne piękno, mogą skorzystać z warsztatów z komunikacji. Ponadto planowane są typowe zajęcia CZAS-owiczów, czyli cyfrowa aktywizacja seniorów, w tym szkolenie z obsługi smartfona. Na Bałutach zaś ponownie zagospodzą „Bicek z Seba”, czyli wzmacniające ćwiczenia z koordynatorem, oraz spotkania z tai-chi. Centrum Seniora z ul. Libelta 16 ma w ofercie również spacer nordic walking do Lasu Łagiewnickiego (spod poradni przy ul. Nastrojowej 10) oraz po samym lesie. A do tego joga przeplatana stretchingiem oraz tańcem w kręgu.

Czy tam można się nudzić? Nie da się! Na zajęcia przy ul. Szpitalnej można się zapisać pod nr. tel.: 502 322 547, a przy ul. Libelta – pod nr. tel.: 42 655 30 39. Seniorzy, nie zapomnijcie zapisać w notesie daty 25 stycznia!

OHO

© MAT. PRAS.

PASJONACI MAŁYCH FIATÓW

Ci Łodzianie mają dość niecodzienne hobby. Na swoich podwórkach oraz w garażach trzymają auta, których produkcja zakończyła się ponad 20 lat temu. Członkowie stowarzyszenia „Łódzkie Maluchy” są fanami fiata 126p.

Stowarzyszenie „Łódzkie Maluchy” powstało w 2018 r. Założyli je miłośnicy starych samochodów, a sama inicjatywa narodziła się dość spontanicznie.

– Tę grupę stworzyły osoby, które chciały zrobić coś razem. Ich głównym mottem jest: „Pasja – rodzina – przyjaciele”. To hasło dobitnie wskazuje na to, że poza zamilowaniem do motoryzacji członkowie pielęgnują wzajemne relacje – mówi Piotr Miłek, przyjaciół stowarzyszenia.

Na samym początku istnienia grupy znajomi organizowali spotkania we własnym gronie. Tematem przewodnim rozmów był mały fiat. Później zaczęły się wspólne wycieczki krajoznawcze oraz pomoc, dotycząca napraw i ulepszeń.

– Wiadomo, że co dwie głowy to nie jedna, a razem często można sobie o wiele łatwiej pomóc – dodaje Piotr Miłek.

Wspierają WOŚP

Niektórzy przejeżdżają swoimi samochodami tylko kilkaset kilometrów w roku, ale są też tacy, którzy „maluchem” jeżdżą codziennie do pracy. Wszystko zależy od osobistych preferencji.

Członkowie bardzo chętnie jeżdżą na różne zloty fanów motoryzacji i odwiedzają osoby należące do podobnych grup w innych miejscowościach regionu łódzkiego. A prawda jest taka, że miłośników fiatów 126p można znaleźć w wielu miastach.

– „Łódzkie Maluchy” biorą udział w piknikach motoryzacyjnych, a także we wszystkich spotkaniach pasjonatów klasycznych samochodów. Uczestniczą też w imprezach ogólnopolskich – podkreśla przyjaciel stowarzyszenia.

Łodzianie organizują także specjalne parady i angażują się w działalność charytatywną. Od lat wspierają Wielką Orkiestrę Świątecznej Pomocy i wystawiają na aukcje różne gadżety, np. koszulki, biżuterię oraz magnesy ceramiczne z motywem „malucha”. W tym roku członkowie ponownie pojawią się na Rynku Włókniarek Łódzkich.

– Jeżeli wszystko pójdzie zgod-

nie z planem, 29 stycznia, z okazji 31. finału WOŚP w Manufakturze stanie 31 „maluchów”. Prawdopodobnie ustawią się poszczególnymi kolorami – dodaje Piotr Miłek.

Na mieszkańców naszego miasta czeka też pewna niespodzianka. Jeden z fiatów będzie miał całą maskę wyklejoną serduszkami Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy. Chętni zaangażują się również w zbiórkę pieniędzy.

– Po raz kolejny zostanie stworzony z różnych materiałów kontur „malucha”, do którego każdy będzie mógł wrzucać monety 1-, 2- albo 5-groszowe. Po zapelnieniu powstanie złoty fiat. W ubiegłym roku, po podliczeniu, okazało się, że z samych groszy udało się zebrać ok. 700 zł – dodaje przyjaciel stowarzyszenia.

Żywa historia

Choć fiat 126p został wycofany z produkcji w 2000 r., wielu z nas wciąż wspomina go z pewnym sentymentem.

– Na pewno jedni z większym, a drudzy z mniejszym, ale tak naprawdę każdy w Polsce wie, czym jest „maluch”. Większość osób na pewno nim jeździła. To auto wywołuje bardzo

pozytywne emocje, a jazda nim powoduje radość i sprawia satysfakcję – mówi Piotr Miłek.

Jego zdaniem ludzie bardzo pozytywnie podchodzą zarówno do „Łódzkich Maluchów”, jak i do samego fiata.

– Ten samochód jest traktowany jak maskotka i żywa historia. Często zdarza się, że do członków podchodzą dzieci, które chcą wejść do środka auta, żeby się przejechać. A starsi ludzie z rozrzewnieniem wspominają czasy, kiedy jeździli „maluchami” nad morze czy w góry – dodaje. Jak twierdzi, te samochody nie przystają do obecnych warunków drogowych. Gdyby jednak zmieniło ich formę i przystosowano do współczesnych standardów, produkcja fiatów 126p miałaby sens, a te auta pewnie cieszyłyby się powodzeniem.

Konrad Wojtczak

AQUAPARK DLA DUŻYCH I MAŁYCH

Fala od dekad jest jednym z ulubionych miejsc spędzania wolnego czasu przez Łoździan. Współczesny aquapark jest obiektem całorocznym, funkcjonującym niezależnie od kaprysów pogody, otwartym codziennie i oferującym atrakcje dla osób w każdym wieku. Do dyspozycji są całoroczne megazjeżdżalnie, strefa fitness, baseny sportowe i rekreacyjne, baseny i wanny solankowe, jacuzzi, całoroczny basen wypływowy, sauny parowa i fińska, grota solna, masaże wodne, wodne place zabaw, most linowy, mokry bar, basen ze sztuczną falą, zjeżdżalnie pontonowe oraz brodzik dla dzieci.

Aquapark to także zajęcia nauki pływania, aquafitness i mnóstwo tematycznych wydarzeń, w tym morsowanie na zewnętrznym basenie.

aquapark.lodz.pl

W pierwszym feryjnym wydaniu łódź.pl przyjeżdżamy na zimowych wakacjach w Łodzi. Dzisiaj część dru...

EKSPERYMENTUJ

Dla ciekawych świata mamy dwie kolejne propozycje. Experymentarium w Manufakturze to miejsce, które pokazuje, że nauka nie musi być nudna i można ją połączyć z zabawą. Interaktywna wystawa, w której wszystkiego można dotknąć, w ciekawy sposób wyjaśnia nawet bardzo skomplikowane zagadnienia z różnych dziedzin nauki. Na specjalnych stanowiskach możemy w praktyce sprawdzić działanie grawitacji, siły odśrodkowej czy pola magnetycznego.

W Experymentarium możemy także odbyć kosmiczną podróż w specjalnym tunelu, w którym doświadczymy iluzji unoszenia się w powietrzu, a także wpaść na lekcję geografii z trójwymiarowym modelem, wykorzystującym technologię rozszerzonej rzeczywistości.

Experymentarium organizuje warsztaty dla grup zorganizowanych i możemy tu wrócić po feriiach z klasą, aby pokazać kolegom i koleżankom, że nauka może być dużą frajdą.

experymentarium.pl

NA OKI

Tydzień temu pokazaliśmy... cji dla amatorów butów... wrotki, powinien skierow... części naprzeciwko Centra... W Ogrodach Geyera czeka... pożyczalnię wrotek. Obie... 20:00. Nie trzeba wcale um... pracownicy.

Dla zaawansowanych ama... przeszkód, które urozmaia... kolowrotki.com.pl

PODRÓŻ W CZASIE I PRZESTRZENI

Muzeum Przyrodnicze Uniwersytetu Łódzkiego mieści się w parku Sienkiewicza od strony ul. Kilińskiego. Po zakończonej kilka lat temu modernizacji zyskało nowe przestrzenie wystawiennicze, które pozwolą nam przenieść się na inny kontynent, a także cofnąć się w czasie.

W muzeum znajduje się 100 tys. eksponatów, przedstawiających życie zwierząt w poszczególnych klimatach. Możemy odwiedzić gorącą sawannę albo mroźne koło podbiegunowe.

Na wystawach znajduje się także ogromna kolekcja owadów i motyli z różnych zakątków świata, ale też ekspozycja ze szczątkami zwierząt. Można obejrzeć ich czaszki, kości i szkielety.

Część współczesnych zbiorów ma wartość historyczną i pochodzi jeszcze z czasów przedwojennych. W kolekcji znajdują się okazy rzadko eksponowane w polskich muzeach przyrodniczych.

muzeauczelniane.pl/muzeum-przyrodnicze-universytetu-lodzkiego

FERIE

Muzeum Światła n... ul. Piotrkowskiej... znajdziemy pokój... świetlnymi, m.in. p... Tok Room. Są w ni... światła UV i fluore... Interaktywna wyst... bienie ciekawych z... muzeum-swiatla.p

AQUAPARK DLA DUŻYCH I MAŁYCH

Fala od dekad jest jednym z ulubionych miejsc spędzania wolnego czasu przez Łódzian. Współczesny aquapark jest obiektem całorocznym, funkcjonującym niezależnie od kaprysów pogody, otwartym codziennie i oferującym atrakcje dla osób w każdym wieku. Do dyspozycji są całoroczne megazjeżdżalnie, strefa fitness, baseny sportowe i rekreacyjne, baseny i wanny solankowe, jacuzzi, całoroczny basen wypływowy, sauny parowa i fińska, grota solna, masaże wodne, wodne place zabaw, most linowy, mokry bar, basen ze sztuczną falą, zjeżdżalnie pontonowe oraz brodzik dla dzieci.

Aquapark to także zajęcia nauki pływania, aquafitness i mnóstwo tematycznych wydarzeń, w tym morsowanie na zewnętrznym basenie.

aquapark.lodz.pl

W pierwszym feryjnym wydaniu łódź.pl przybliżymy atrakcje zimowych wakacji w Łodzi. Dzisiaj część dru...

EKSPERYMENTUJ

Dla ciekawych świata mamy dwie kolejne propozycje. Experymentarium w Manufakturze to miejsce, które pokazuje, że nauka nie musi być nudna i można ją połączyć z zabawą. Interaktywna wystawa, w której wszystkiego można dotknąć, w ciekawy sposób wyjaśnia nawet bardzo skomplikowane zagadnienia z różnych dziedzin nauki. Na specjalnych stanowiskach możemy w praktyce sprawdzić działanie grawitacji, siły odśrodkowej czy pola magnetycznego.

W Experymentarium możemy także odbyć kosmiczną podróż w specjalnym tunelu, w którym doświadczymy iluzji unoszenia się w powietrzu, a także wpaść na lekcję geografii z trójwymiarowym modelem, wykorzystującym technologię rozszerzonej rzeczywistości.

Experymentarium organizuje warsztaty dla grup zorganizowanych i możemy tu wrócić po feriiach z klasą, aby pokazać kolegom i koleżankom, że nauka może być dużą frajdą.

experymentarium.pl

NA OKI

Tydzień temu pokazaliśmy... cji dla amatorów butów... wrotki, powinien skierow... części naprzeciwko Centra... W Ogrodach Geyera czeka... pożyczalnię wrotek. Obie... 20:00. Nie trzeba wcale um... pracownicy.

Dla zaawansowanych ama... przeszkód, które urozmaia... kolowrotki.com.pl

PODRÓŻ W CZASIE I PRZESTRZENI

Muzeum Przyrodnicze Uniwersytetu Łódzkiego mieści się w parku Sienkiewicza od strony ul. Kilińskiego. Po zakończonej kilka lat temu modernizacji zyskało nowe przestrzenie wystawiennicze, które pozwolą nam przenieść się na inny kontynent, a także cofnąć się w czasie.

W muzeum znajduje się 100 tys. eksponatów, przedstawiających życie zwierząt w poszczególnych klimatach. Możemy odwiedzić gorącą sawannę albo mroźne koło podbiegunowe.

Na wystawach znajduje się także ogromna kolekcja owadów i motyli z różnych zakątków świata, ale też ekspozycja ze szczątkami zwierząt. Można obejrzeć ich czaszki, kości i szkielety.

Część współczesnych zbiorów ma wartość historyczną i pochodzi jeszcze z czasów przedwojennych. W kolekcji znajdują się okazy rzadko eksponowane w polskich muzeach przyrodniczych.

muzeauczelniane.pl/muzeum-przyrodnicze-universytetu-lodzkiego

FERIE

Muzeum Światła n... ul. Piotrkowskiej... znajdziemy pokój... świetlnymi, m.in. p... Tok Room. Są w ni... światła UV i fluore... Interaktywna wyst... bienie ciekawych z... muzeum-swiatla.p

ANTEE RIE

gotowaliśmy dla Was porcję propozycji na spędzenie
ga i kolejne atrakcje, które czekają na Was w mieście.

RAĆEO

y Łódzką ofertę lodowisk, ale to nie wyczerpuje atrak-
przeznaczonych do jazdy. Jeśli ktoś od łyżew woli
ać się w stronę dawnej fabryki Ludwika Geyera -
alnego Muzeum Włókiennictwa.

na nas wrotkarnia „Kołowrotki” wyposażona w wy-
kt jest otwarty w ferie codziennie od godz. 11:00 do
ieć jeździć na wrotkach, bo podstaw jazdy nauczą nas

atorów wrotek w obiekcie znajdują się tory
cą aktywny wypoczynek.

RIA BARW

mieści się w jednym z podwórek przy
i jest otwarte codziennie. Wewnątrz
e wypełnione bajecznymi efektami
pokój księżycowy, pokój luster czy Tik
ch nieskończone odbicia, lasery, dymy
scencyjne farby.

awa umożliwia zabawę światłem, ro-
djęć i kręcenie filmów.

1

KULĄ W PIONY

Kręgle to świetna zabawa zarówno dla całych rodzin, jak i grup znajomych. Ich tradycja może sięgać nawet 5 tys. lat wstecz, do starożytnego Egiptu. Najpopularniejszą dzisiaj odmianą kręgli jest tzw. bowling, czyli zbijanie 10 pionów ustawionych na końcu toru w trójkąt jak najmniejszą liczbą rzutów. Pełna gra to 10 rund, w których każdy zawodnik ma dwa rzuty na „wyczyszczenie” pionów. Kręgielnie są wyposażone w systemy, które automatycznie liczą punkty, więc nie musimy dobrze znać zasad, aby dobrze się bawić. W Łodzi działają cztery kręgielnie: Grakula w Manufakturze, Król Kul w Sukcesji, Jazda!Park w kompleksie kinowym Silver Screen oraz Stacja Nowa Gdynia na granicy ze Zgierzem. Kule do kręgli mają różne rozmiary, co umożliwia komfortową grę również młodszym. grakula.pl, krolkul.pl, jazdapark.com, stacjanowagdynia.pl

WYSKOCZ NA FERIE

Parki trampolin w krótkim czasie stały się jednymi z popularniejszych miejsc aktywnego spędzania czasu wolnego. Można je odwiedzać solo, rodzinnie oraz w grupie znajomych. Z trampolinowego szaleństwa mogą jednocześnie korzystać zarówno maluchy od 3. roku życia, jak i osoby dorosłe. Nie ma też praktycznie żadnych ograniczeń wagowych.

Całe wyposażenie, którego potrzebujemy, to wygodne ubranie, najlepiej dresy.

W łódzkim parku trampolin Saltos mamy do dyspozycji atrakcje dla osób początkujących oraz bardziej zaawansowanych w tego rodzaju aktywnościach: strefę parkour, basen wypełniony gąbkami, strefę ninja, trampoliny, ścianki oraz tory przeszkód. Zabawę możemy zaplanować sobie sami albo wziąć udział w zajęciach zorganizowanych, np. akrobatyce. saltos.pl

NA ŁÓDZKIM DREWNIANYM BRUKU

W czasie zimy i remontów ulic spod asfaltu „wychodzą” stare łódzkie bruki.

W PRL-u zalewano je słabej jakości asfaltem, który kruszy się przy każdych przymrozkach. Łódzkie kocie lby odkryto również w parku Staromiejskim. W wykopie ukazał się bruk dawnej ul. Wolborskiej (wcześniej zwanej Nadstawną, Starowiejską). Wiodła ona kiedyś brzegiem stawu grobelnego od wsi Łódzia (Stara Wieś) do miasteczka Łódź. Potem była jedną z ważniejszych handlowych ulic Starogomian.

sta. W Łodzi ulice brukowano nie tylko kamieniami, ale i... drewnianą kostką. Do wybuchu I wojny światowej na podłożu betonowym wyłożono drewnem aż 18 ulic. Na Piotrkowskiej bruk drewniany pojawił się na odcinku od pl. Wolności do ul. Głównej. Ciężkie konne lawety, które przemieszczały się po wąskich, śródmiejskich ulicach, wywoływały nieznośny hałas, niezwykle uciążliwy dla mieszkańców.

Aby poprawić warunki życia, zdecydowano się na ułożenie drewnianej nawierzchni, która skutecznie tłumiła stukot końskich kopyt i stalowych obręczy kół. Bruki drewniane, choć nietrwałe, były tańsze w konserwacji od bruków kamiennych. Kostka drewniana doskonale sprawdzała się szczególnie na chodnikach, jednak podczas mrozów stawała się śliska. Poruszanie się po drewnianej kostce nie powodowało hałasu, wstrząsów, nie wzbudzało tyle kurzu. Mniej męczyły się też konie – bruk drewniany był bardziej elastyczny, nie niszczył kół i osi wozów. Końskie odchody wsiąkały jednak w drewno, rozsiewając wyjątkowo przykry zapach, szczególnie w czasie upałów. Latem drewniany bruk często polewano wodą – drewniane kostki kurczyły się i powstawały liczne szczeliny, a gdy padał deszcz, drewno

pęczniało. Najlepsza do układania na ulicach była kostka sosnowa (wytrzymała na rozciąganie).

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości utrzymano bruk na ul. Piotrkowskiej, aby zapewnić mieszkańcom komfort życia. Brak kanalizacji deszczowej w centrum miasta powodował, że łódzkie ulice podczas burz zamieniały się w rwące potoki. Płynąca całą szerokością ulic woda zmywała zarówno bruk drewniany, jak i kamienny. Ulice naprawiano tylko doraźnie, planowano bowiem budowę kanalizacji i wodociągów, a to wiązało się z rozkopaniem nawierzchni. Ulice gruntowe, których w mieście nie brakowało, podczas deszczów i roztopów śniegu zamieniały się w przysłowiowe pińskie błota. Asfalt na Piotrkowskiej pojawił się dopiero w 1929 r.

Konieczne były jego częste naprawy. Sytuacja nie poprawiła się po II wojnie światowej, bo nie sprawdzili się też stosowana w PRL-u „technologia” zalewania brukowanych ulic asfaltem.

Miłosz Wika

Dawny bruk ul. Wolborskiej w parku Staromiejskim

Wartko płynąca ulicami deszczówka niszczy uliczne bruki

Drewniany bruk na ul. Piotrkowskiej

Ul. Piotrkowska z drewnianym brukiem – rok 1912, źr. WBP

Asfalt na ul. Piotrkowskiej – „Panorama”, wrzesień 1929 r., źr. WBP

TARG JARACZA

FOT. ŁÓDŹ.PL

WIĘKSZY PARK I NOWY TARG

Rewitalizacja to nie tylko remonty. To także szeroki program działań społecznych oraz inwestycje w przestrzenie publiczne, dzięki którym miasto staje się lepszym miejscem do życia.

Park Moniuszki, zwany kiedyś kolejowym, został urządzony w drugiej połowie XIX w. Miał służyć głównie osobom korzystającym z dworca Fabrycznego jako zielone miejsce do oczekiwania na pociąg. Najpierw był to całkiem zwyczajny las, w którym wytyczono alejki prowadzące na stację kolejową. W latach 30. XX w. został przebudowany, a w latach 60. zyskał patrona – Stanisława Moniuszkę – oraz pomnik tego autora „Prząsniczki”, która jest łódzkim hejnałem. Kolejna przebudowa związana była z realizacją programu Rewitalizacji Obszarowej Centrum Łodzi i wpisała się w ogromny zakres przemian w dzielnicy, która buduje się wokół dworca Fabrycznego. To właśnie przy okazji zagłębienia peronów kilka metrów pod ziemią i prze-

budowy układu drogowego wokół stacji pojawiła się możliwość powiększenia parku o dodatkowy teren. Budowa nowych ulic wiązała się z koniecznością wyburzenia oficyn, które stały przy dawnym skrzyżowaniu ul. Kilińskiego z ul. Składową. Część terenu została wykorzystana pod nową al. Rodziny Poznańskich, gdzie powstał węzeł przesiadkowy. Pozostały fragment przeznaczono do włączenia do parku, co udało się zrealizować w ramach programu rewitalizacji. W 2019 r. na zieleniec koło dworca weszła ekipa budowlanców i ogrodników. W ciągu kolejnych kilkunastu miesięcy wyremontowała alejki i wytyczyła nowe, uzupełniła zieleń o nowe rośliny: drzewa, krzewy i byliny. W centralnej części parku powstała multimedialna fontanna, która w sezonie dodaje ochłody i koloru, a od strony skrzyżowania ul. Kilińskiego z al. Rodziny Poznańskich, właśnie na terenie, o który park został powiększony, pojawił się całkiem nowy plac zabaw, którego do tej pory w ogóle tu nie było.

Dzieci mają do dyspozycji zjeżdżalnię, drabinki, bujaki, huśtawkę i minipark linowy. Takich miejsc bardzo w Śródmieściu brakowało, a dzięki programowi rewitalizacji kolejne powstały przy ulicach Tuwima i Targowej oraz przy Kilińskiego i Jaracza. Z kolei naprzeciwko tego trzeciego, po drugiej stronie ul. Kilińskiego, powstało nowe targowisko. Wcześniej handlowano tutaj na zaniedbanym placu. Dzięki inwestycji powstał tu zadaszony pawilon z dostępem do bieżącej wody i prądu. Stalowa konstrukcja altany handlowej swoim kształtem nawiązuje do secesji, popularnego w Łodzi nurtu w architekturze, którego mamy wybitne realizacje z willą Kindermana na czele. Obok targu, w ramach tego samego projektu, wyremontowana została kamienica mieszkalna. Niepozorna wąska kamienica frontowa i oficyna mają po remoncie elewację ozdobioną detalem architektonicznym, a także balkony. W ślepej ścianie

szczytowej zostały wybite okna, aby doświetlić mieszkania i zaaranżować kolejną elewację. Lokale są wyposażone we wszystkie media, a w mieszkaniach znajdują się łazienki. Na parterze powstały lokale użytkowe, a na ostatniej kondygnacji, dzięki jej podwyższeniu – pracownie twórcze. Mieszkania są na piętrach. Na dziedzińcu, między targiem a kamienicą, powstały zielone miejsca parkingowe, ustawiono ławki i posadzono drzewa.

FOT. ŁÓDŹ.PL

JESZCZE TYLKO OFF

W dwóch kwartałach przylegających do ul. Roosevelta prawie wszystkie miejskie nieruchomości są już wyremontowane. Do inwestycji szykuje się za to właściciel największej fabryki w samym centrum tego obszaru.

Miejski program rewitalizacji w tzw. kwartale nr 6 finiszuje. Do oddania został już tylko zabytkowy gmach Banku Wzajemnego Kredytu Przemysłowców Łódzkich. Inwestycje objęły tutaj przebudowy ulic Nawrot i Sienkiewicza, modernizację zabytkowej dawnej tkalni Ludwika Schmiedera i Syna, remonty kamienic mieszkalnych oraz urządzenie siedziby Domu Literatury.

Ulice
Pierwszą inwestycją w tym rejonie była modernizacja ul. Nawrot, która znajduje się na granicy kwartałów o numerach 6 i 5 i formalnie przypisana jest temu drugiemu. Zakończony w grudniu 2019 r. projekt objął gruntowną przebudowę z wymianą nawierzchni jezdni, uło-

żeniem nowych chodników, budowę bezpiecznych, wyniesionych tarcz skrzyżowań oraz przejść dla pieszych, a także utworzenie zieleńców z drzewami i krzewami. Ul. Sienkiewicza została przebudowana w podobnym standardzie, ale tutaj zakres prac objął także wymianę podziemnych sieci. Ta inwestycja zakończyła się w marcu 2021 r., a ul. Sienkiewicza stała się dwukierunkową i na stałe przeniesiono na nią z ul. Kilińskiego linię 57 w nowym kierunku jazdy, czyli od ul. Narutowicza do trasy W-Z.

Kamienice mieszkalne
Na liście projektów w kwartale nr 6 znalazły się też trzy typowe, miejskie kamienice mieszkalne. Pierwszą, którą zobaczyliśmy odnowioną po remoncie, była ta przy ul. Piotrkowskiej 142. Trzykondygnacyjny budynek przed modernizacją miał szaro-białą elewację. Remont był okazją do przywrócenia jej bliższej oryginałowi kolorystyki i po zdjęciu rusztowań na łodzian czekała niespodzianka.

Ale jeszcze większa zmiana zaszła na dziedzińcu tej nieruchomości. Wybetonowane wcześniej podwórko zamieniono w zielony skwer z kolorowymi, wzorzystymi rabatami i zupełnie nowymi, sporych rozmiarów drzewami. W podwórku została także zbudowana pergola na pojemniki na śmieci, ustawiono ławki na sąsiedzkie spotkania i zamontowano stelaże pod pnącza, aby dziedzińiec stał się jeszcze bardziej zielony. W kamienicy powstały mieszkania komunalne, lokale usługowe oraz dom dziennego pobytu dla osób z niepełnosprawnościami. Remont nieruchomości przy ul. Piotrkowskiej 142 był

gruntowny, podobnie jak modernizację budynków przy ul. Sienkiewicza 56 i 79. Tam również wymieniono instalacje, podłączono centralne ogrzewanie, wzmocniono stropy, naprawiono dach i urządzono dziedzińce tak, aby służyły zacieśnieniu sąsiedzkich więzi. **Ważne zabytki**
Listę remontów w kwartale zamykają zabytkowe budynki, fabryka przy ul. Sienkiewicza i dwa sąsiadujące z sobą gmachy przy ul. Roosevelta, z których jeden też ma, co prawda, funkcję mieszkalną, ale w innym charakterze niż wcześniej opisane kamienice. Budynek przy ul. Roosevelta 15 to bowiem

dawna rezydencja K. Gesnera, którą zaprojektował jeden z najwybitniejszych łódzkich architektów – Gustaw Landau-Gutenteger. Dzisiaj w zabytku znajdziemy mieszkania komunalne, siedzibę Domu Literatury oraz przepiękną, zdobioną polichromiami klatkę schodową. Obok, pod numerem 17, za kilka miesięcy zakończy się modernizacja dawnego Banku Wzajemnego Kredytu Przemysłowców Łódzkich, który będzie służył Urzędowi Marszałkowskiemu Województwa Łódz-

kiego. Tutaj właśnie będą niebawem organizowane sejmiki województwa. Za kilka miesięcy będziemy mogli natomiast odwiedzać wnętrza zmodernizowanej tkalni przy ul. Sienkiewicza 75/77, ponieważ działalność zainauguruje w niej Teatr Pinokio. To właśnie dla niego w postindustrialnych wnętrzach powstała nowa scena.

SUDOKU ŁATWE

		6						
		8	2			6		3
		4		7	8		2	9
2		9		8	4	3		
		3	9	5		7		4
6	1		3	2		8		
4		2			5	1		
						9		

SUDOKU ŚREDNIE

		1		2				3
		6			9	8		
5				1			9	7
							8	1
		7					6	
8	9							
	5	2			6			7
				3	7			4
6						9		3

Sudoku przygotowała redakcja najpopularniejszej w Polsce serii Krzyżówek z Koroną

HOROSKOP TYGODNIOWY

Koziorożec (22.12-19.01)

Za dużo czasu spędzasz w telefonie! Odłóż elektronikę i otwórz oczy na świat, tyle wyzwania puka do Twoich drzwi. W drugiej połowie tygodnia przyszykuj się na małe problemy ze zdrowiem – nie będą groźne, ale mogą napędzić Cię strachu. Twój szczęśliwy dzień: niedziela.

Rak (21.06-22.07)

Eksperymentuj z dziedzinami, które wydają się kompletnie do Ciebie nie pasować. Gwiazdy będą wspierać Twoje ekstrawaganckie wybryki i przyniosą dodatkowe pieniądze. W relacji z partnerem stajesz się marudny, ale doskonale wiesz, że to kwestia niekorzystnej aury i chłodu. Głowa do góry, do wiosny już blisko. Twój szczęśliwy dzień: sobota.

Wodnik (20.01-18.02)

Nie wybiegaj myślami do przodu. Niecierpliwie oczekujesz rozwoju wydarzeń, ale nie zmienisz tym biegu czasu! Lepiej zabierz się za pracę zawodową, która ostatnio gromadzi się na biurku. Twój szczęśliwy dzień: środa.

Lew (23.07-22.08)

Pozwalasz sobie na coraz więcej, ale czy to dalej świadome? Nie próbuj się usprawiedliwiać i posłuchaj rad najbliższych, inaczej może grozić Ci uzależnienie. W wolnej chwili zrób przegląd w dokumentach – niebawem będziesz szukać jednego z nich. Twój szczęśliwy dzień: poniedziałek.

Ryby (19.02-20.03)

Sny o przeszłości i uczucie niepokoju mogą towarzyszyć Ci teraz częściej. Bez paniki, to tylko wyobraźnia! Gwiazdy wspierają Twoje postępowe działania. Jeśli rozpoczniesz jakieś wyzwanie, pamiętaj, by urealnić swoje cele. Powodzenia! Twój szczęśliwy dzień: wtorek.

Panna (23.08-22.09)

Nadchodzi poprawa zdrowia i samopoczucia. Zyskasz więcej pewności siebie i uda Ci się pchnąć do przodu sprawy, które utknęły na etapie przygotowań. W piątek nie baluj do upadłego, bo energia będzie Ci potrzebna na weekend. Twój szczęśliwy dzień: wtorek.

Baran (21.03-19.04)

Pracuj z oddechem i uspokój myśli. W pierwszej połowie tygodnia sporo nerwów: niedopatrzenia współpracowników, lenistwo partnera czy złośliwość ze strony obcych ludzi. Pozytywnie zrobi się za sprawą znajomych. Odnowisz więź z osobą, której dawno nie widziałeś. Twój szczęśliwy dzień: piątek.

Waga (23.09-22.10)

Nie masz sobie ostatnio równych! Zadbaj tylko o więcej pewności siebie, bo będziesz medialnie rozchwytany. W środę daj sobie chwilę na odpoczynek i zostań w domu – jeden dzień może znacząco wpłynąć na Twoje zdrowie. Twój szczęśliwy dzień: niedziela.

Byk (20.04-20.05)

Nie udawaj przed sobą, że nie widzisz zmian. Ich skutki zaczynają Ci dokuczać, ale to kwestia cierpliwości i przyzwyczajenia. Po 24 stycznia dobrze zaplanuj swój czas, bo kilka terminów może Ci umknąć. Twój szczęśliwy dzień: sobota.

Skorpion (23.10-22.11)

W pracy będzie łatwiej. Skłoni Cię to do poszukiwania dodatkowych zadań, tylko nie przegina! Zarezerwuj trochę czasu dla partnera, który czuje się notorycznie spychany na dalszy plan. Jeśli trenujesz, w nadchodzącym tygodniu czeka Cię szczyt formy. Twój szczęśliwy dzień: poniedziałek.

Bliźnięta (21.05-20.06)

Trygon Marsa z Wenus. Nie masz ostatnio energii? Poszukaj jej w sobie po wtorku. Wcześniej uczucie senności będzie przejmować Twój czas i zniechęcać Cię do działania. W relacjach ze starszymi członkami rodziny możliwe burze, ale nie ustępuj. Twój szczęśliwy dzień: czwartek.

Strzelec (23.11-21.12)

Dużo śmiechu i udanego, wartościowego czasu. Daj spokój z nadgodzinami, ten tydzień jest od odpoczynku! Po wtorku puść wodze romantycznych fantazji: zaprosz partnera do kina, knajpy, na kręgle lub nocną przejażdżkę. Poczujcie się znowu jak na pierwszej randce! Twój szczęśliwy dzień: środa.

PRZYGOTOWANIA NA ZAPLECZU

Do startu Ekstraklasy zostało już niewiele czasu, drużyny kończą przygotowania śródsezonowe i zaczynają pracować nad taktyką pod konkretnego rywala. Inaczej jest w Fortuna 1 Lidze, gdzie sezon przygotowawczy jest w pełni.

Lider ekstraklasowego zaplecza, ŁKS Łódź, jest po dwóch pierwszych grach kontrolnych. W pierwszej bez większych problemów pokonał Znicz Pruszków 3:0, w drugiej uległ Pogoni Siedlce 1:3. Obecnie podopieczni Kazimierza Moskała przygotowują się do wyjazdu do Turcji. W Side na naturalnej murawie zespół będzie pracował nad motoryką i aspektami taktycznymi.

Rycerze Wiosny zdają sobie sprawę, że stoją przed ogromną szansą na powrót do elity i nie zasypiają gruszek w poście. Trenerzy pracują z obecnym składem, ale w biurach faksy pracują na pełnych obronach. ŁKS testuje obecnie napastnika, który ma stanowić konkurencję dla Stipe Juricia i Nelsona Balongi, w kręgu zainteresowań jest również Jakub Letniowski z Raduni Stężycy – brat grającego w Widzewie Ju-

liusza. W klubie zapewniają, że ostatnie informacje o rzekomym zakazie rejestracji nowych graczy nie powinny niepokoić kibiców, bo do czasu otwarcia okna transferowego (początek lutego) wszystkie zaległości będą uregulowane.

Zbrojenia wicelidera

Szansę na historyczny sukces wietrzy Puszcza Niepołomice. Podopieczni trenera Tomasza Tułacza rozegrali już trzy sparingi. W pierwszym pokonali Sandecję Nowy Sącz 1:0, w drugim wygrali 4:2 z Zagłębiem Sosnowiec, zaś w trzecim przegrali z GKS-em Tychy. Do drużyny dołączyło również dwóch nowych zawodników: środkowy obrońca Roman Yakuba oraz pomocnik Thiago Rodrigues.

Ruch chce wrócić na salony

Świetnie spisuje się tegoroczny beniaminek – Ruch Chorzów. Odradzający się klub spisuje się rewelacyjnie i otwarcie mówi o swoich ambicjach. Niebiescy mają za sobą trzy gry kontrolne – dwa zwycięstwa: 5:1 z GKS-em Tychy i 3:1 z Polonią Bytom, oraz jedną porażkę 1:2 z Legią Warszawa. Dodatkowo chorzowianie zaczynają zgrupowanie w Kamieniu.

Gotowi na atak

Na czwartym miejscu, zaledwie jednopunktową stratą do Ruchu, znajduje się Chrobry Głogów. Rewelacja poprzedniego sezonu w tym radzi sobie równie dobrze. Głogowianie pewnie utrzymują się w strefie barażowej, trzymają kontakt z czołówką i planują atak szczytowy wiosną. Do tej pory rozegrali jeden sparing, okazale wygrany z Błękitnymi Stargard aż 7:1.

Najbliższy rywal ŁKS

W pierwszym meczu po wznowieniu rozgrywek ŁKS zmierzy się z GKS-em Tychy. Zespół z województwa śląskiego znajduje się w środku tabeli i blisko ma zarówno do baraży, jak i do strefy spadkowej. W sparingach nie wiedzie mu się najlepiej. Wysoka porażka we wspomnianym wcześniej meczu z Ruchem, porażka 1:2 z Legią, bezbramkowy remis ze Skrą Częstochowa i zwycięstwo 3:2 z Puszczą Niepołomice. Jednak w tych meczach wynik jest sprawą drugorzędą, ważniejsze są realizacje poszczególnych zadań, nakreślonych przez sztab szkoleniowy. Dlatego na tym etapie nie można skreślać nikogo, a walka o awans do Ekstraklasy zapowiada się pasjonująco.

PB

Czy ŁKS utrzyma wiosną świetną dyspozycję?

W EUROPIE RZĄDZI

ŁÓDŹ!

Do tego, że łódzkie kluby regularnie występują na europejskich parkietach, kibice siatkówki zdążyli się już przyzwyczaić. Ale ten rok jest zupełnie wyjątkowy. Zarówno ŁKS Commercecon Łódź, jak i Grot Budowlani Łódź znakomicie spisują się w międzynarodowych rozgrywkach. Biało-Czerwono-Białe mają spore szanse na wydestanie się z grupy w Lidze Mistrzów. Z kolei Niebiesko-Biało-Czerwone awansowały właśnie do ćwierćfinału Pucharu CEV. Ten sukces jest o tyle szczególny, że drużyny Budowlanych wcale nie była stawiana w roli faworyta.

Siatkarki Łódzkiego Klubu Sportowego już na początku sezonu skomplikowały sobie drogę do fazy pucharowej Ligi Mistrzów. Przegrały wysoko z Allianz MTV Stuttgart, co było dość zaskakującym wynikiem. Przypomnijmy, że do tej pory był to jedyny przegrany przez Łódzkie Wiewiory mecz w tym sezonie. Na szczęście łodzianki szybko się pozbierały i kolejne starcia z europejską elitą to już pasmo zwycięstw. Większych problemów nie sprawił im nawet mocny i utytułowany Fenerbahce Opet Istanbul. W ostatnim meczu z Tenerife La Laguna dominacja polskiej drużyny była już bezdyskusyjna. Hiszpanki były w stanie

powalczyć z łodziankami tylko w jednym secie, który koniec końców i tak przegrały. Dodatkowo Turczynki pokonały w tej samej kolejce Stuttgart, dzięki czemu ŁKS awansował w swojej grupie na pierwsze miejsce. Wszystko zatem w rękach Wiewiór. Nie muszą się już na nikogo oglądać. – Nie ma teraz przestrzeni na popełnianie błędów. [...] musimy pozostać skoncentrowani podczas przedmeczowych analiz oraz taktycznego i technicznego przygotowania do najbliższych spotkań – mówił trener ŁKS-u, Alessandro Chiappini, jeszcze przed starciem z Tenerife w rozgrywkach z serwisem Siatka.org. Wnosząc jednak z dotych-

czasowej formy, w jakiej jest łódzka drużyna, nie powinno być z tym żadnego problemu.

Ćwierćfinalistki

O ile wysokie ambicje drużyny ŁKS-u w tym sezonie nie są żadną tajemnicą, o tyle na zespół Budowlanych stawiało do tej pory niewielu. Łodzianki ze zmiennym szczęściem radzą sobie na ligowych parkietach. Tym bardziej budzi podziw ich postawa w rozgrywkach Pucharu CEV. Nie przez skuteczność czy umiejętno-

ści, ale przez ambicję i waleczność. Drużyna Budowlanych nie była stawiana w roli faworyta i awansu do ćwierćfinału prawie nikt jej nie wróżył. A jednak. Nie tylko jej się to udało, ale zrobiła to w znakomitym stylu. Jeszcze tydzień temu szansa na awans była niewielka. Łodzianki przegrały 3:1 na wyjeździe z CV Gran Canaria i żeby odrobić straty, potrzebowały nie tylko zwycięstwa w rewanżu za trzy punkty, ale dodatkowo wygranej w złotym secie. Kibice mogli przecierać oczy ze zdumienia, kiedy dokładnie taki scenariusz się sprawdził. – Cieszymy się z awansu. Chciałyśmy doprowadzić do złotego seta. Byłyśmy

bardzo zdeterminowane. Wiedziałyśmy, że możemy wygrać spotkanie, że stać nas na to. To były główne myśli, które nami kierowały – powiedziała po meczu o ćwierćfinale rozgrywająca Budowlanych, Martyna Łazowska. Oczywiście o awans do półfinału będzie bardzo trudno, ale jak już zawodniczki z Łodzi pokazały, wszystko jest możliwe. – Jesteśmy zdeterminowane po ostatnim spotkaniu. Nie pokazałyśmy tego, co potrafimy. Jeśli zrobimy to, co dzisiaj na boisku, to wygramy następny mecz – podkreśla Łazowska.

JB

Obie łódzkie drużyny doskonale radzą sobie w europejskich rozgrywkach

ŁÓDZKA POGODYNKA

PONIEDZIAŁEK

2°C

Imieniny obchodzą:
Filip, Rajmund,
Henryk, Ildefons,
Jan, Klemens

23.01

WTOREK

3°C

Imieniny obchodzą:
Felicja, Franciszek,
Milena, Tymoteusz,
Felicjan, Ksenia

24.01

FOT. ŁODZ.PL, ENVATO ELEMENTS, WIKIPEDIA

ŁÓDZKIE GAWĘDY

Dom Ch. Wendischa z 1825 r. przy ul. Przędzalnianej 71

Rodzinne miasto

FORTEPIAN RUBINSTEINA

5 lat z Annabelle

Rubinsteinowie od lat mieszkali już wtedy w Paryżu, dokąd wrócili z Kalifornii po wojnie, odzyskawszy dom przejęty przez Niemców. Choć Artur przeżył z Nela pół wieku, to mając lat 90, zostawił ją dla 33-letniej Annabelle Whitestone, która asystowała mu przy spisywaniu wspomnień „Moje długie życie”. Rodzina liczyła, że to chwilowy kaprys artysty i starcza fanaberia, ale on wyprowadził się z domu i zamieszkał z kochanką w Szwaj-

carii. Gdy książka ujrzała światło dzienne, zawiedziona małżonka nie chciała jej nawet oglądać. Rozłąka trwała 5 lat, ale z mistrzem było już coraz gorzej. Przeszedł operację raka prostaty i zmarł we śnie 22 grudnia 1982 r. w Genewie. Tym razem i on nie zdążył już zobaczyć słynnej książki kucharskiej swojej żony, która zrobiła światową furorę. Maestro, będąc jeszcze w szpitalu, na ostatnią ucztę domagał się homara.

Annabelle Whitestone i Artur Rubinstein

Urodzony w Łodzi wielki wirtuoz odszedł w wieku 95 lat. agr

PRACY NAWAŁ I... ZAWAŁ

Kolejnym przedsiębiorcą, przybyłym z Chemnitz, był Christian Friedrich Wendisch (ur. w 1786 r. w Budziszynie), który zobowiązał się założyć dwie przędzalnie: bawełny i lnu. Zainkasował na ten cel pożyczkę rządową w wysokości 144 tys. zł. Miał też uruchomić 100 warsztatów tkackich, dając pracę drobnym rzemieślnikom. Otrzymał ponadto w dzierżawę cztery łódzkie posiadłości wodno-fabryczne (dawne młyny): Arasz, Wójtowski, Księży i Lamus. Już pod koniec 1827 r. stanęła trzypiętrowa przędzalnia bawełny z maszyną wodną na Jasieniu i uruchomiono znaczną produkcję. Wendisch był zdolnym przedsiębiorcą i pierwszym posiadaczem

licencji rządowej na prowadzenie bawełny z Samarkandy, ale brakowało mu kapitału. Nie wystarczyły rządowe kredyty, więc pożyczką 45 tys. zł na zakup bawełny w Liverpoolu wspomógł go sam Rajmund Rembieleński. Wspierał on często łódzki biznes, ale w tym wypadku niestety trafił pieniądze. Wyczerpany trudnościami finansowymi Wendisch zmarł na zawał serca 21 stycznia 1830 r. Przedwczesna śmierć w wieku 44 lat nie pozwoliła mu w pełni rozwinąć fabryki, którą aż do 1845 r. administrował rząd, a chylący się stopniowo ku ruinie zakład na Księżym Młynie kupił za niewielką kwotę 14 tys. rubli niejaki Friedrich Karl Moes. agr

KUCABAJA NA CAŁEGO!

ŁÓDZIANIZMY

Pozostajemy w karnawalowym nastroju, przywołując słowo „kucabaja”. Dawniej nazywano tak w Łodzi popularne zabawy składkowe. Uczestnicy spotkania rzucali się po złotówce lub dwóch, kupowali trunki, trochę kaszanki, ogórki, jakieś ciastka i było wesoło...

Słowo impreza, dziś powszechnie stosowane, było używane raczej na określenie poważniejszych wydarzeń, obchodów czy świąt. Było natomiast w łódzkiej gwarze dość ciekawe słowo „gonicha” na określenie panny, która uganiała się za chłopakami. Natomiast o takiej, która nie miała powodzenia

albo nie potrafiła dobrze tańczyć, mówiono zazwyczaj, że siedzi „jak Marianna pod dzwonnica”. Na potańcówkach, hulankach i zabawach było przeważnie dość ciasno, więc jeden przy drugim stali jak śledzie, a – jak w Łodzi często mówiono – harmider był jak w chederze, czyli żydowskiej szkole wyznaczonej dla chłopców. agr

ŁÓDŹ.pl
DLA SENIORA | DLA RODZIN | DLA KOCHAJĄCYCH ŁÓDŹ

Kolejne wydanie
w środę
25 stycznia

DRAMAT W PAŁACU BIEDERMANNA

KARTKA Z KALENDARZA

24 stycznia 1945 r. w tragicznych okolicznościach zmarł w Łodzi Bruno Otto Biedermann (ur. w Łodzi w 1878 r.) – przemysłowiec, syn Roberta oraz brat Alfreda z rodu łódzkich fabrykantów, ostatni właściciel rodzinnej firmy nad Łódką przy obecnej ul. Kilińskiego 1/3 i 2.

Bruno studiował budowę maszyn na uczelniach w Berlinie i Monachium, miał doktorat z filozofii oraz socjologii gospodarczej. Walczył w wojnie japońsko-rosyjskiej oraz podczas I wojny światowej. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości wstąpił do Wojska Polskiego i brał udział w walce z bolszewikami w 1920 r., po czym został przeniesiony do rezerwy w stopniu kapitana. Wśród pracowników zakładów, którymi kierował

Bruno Otto Biedermann

w łódzkich organizacjach gospodarczych, społecznych i sportowych. Swoje dwie córki – Adalidę oraz Marylę – posłał do polskiego gimnazjum. Pod-

czas okupacji, pod presją i dla dobra rodziny, podpisał volkslistę, ale starał się wspierać lokalną społeczność. Maryla Biedermann działała w AK, za co trafiła do niemieckiego więzienia. Po wkroczeniu do Łodzi armii radzieckiej rodzina otrzymała polecenie natychmiastowego opuszczenia pałacu przy ul. Franciszkańskiej – mieli zabrać jedną walizkę i trafić do obozu w Sikawie.

24 stycznia 1945 r. Bruno Biedermann zastrzelił swoją żonę Luizę i osłabioną chorobami córkę Marylę, po czym sam popełnił samobójstwo, wskazując w pożegnalnym liście, by pochowano ich w ogrodzie. Ich szczątki, w tym również guzik żołnierski WP, odnaleziono w 1977 r. Ekshumowano je i złożono w rodzinnym grobowcu na Starym Cmentarzu. agr

GALERIA ŁÓDZKICH KAMIENIC I DETALI

Pałac Roberta Biedermanna znajdujący się przy ul. Kilińskiego 2, zbudowany w latach 1878–1879, zaprojektowany prawdopodobnie przez architekta Hilarego Majewskiego